

Büyüsel Dü?ünce Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Büyüsel Dü?ünce Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18278>

Özet

Büyüsel Dü?ünce Ölçe?i, bireylerin ak?lc? olmayan veya nedensellik d??? ba?lant?lara inanma e?ilimlerini, özellikle de **?izotipi** ile ili?kili bili?sel çarp?tmalar? ölçmek amac?yla geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, orijinalinin Türkçe'ye bir **ölçek uyarlamas?** olup, E. C. Atba?o?lu ve arkadaş?lar? tarafından 2003 y?l?nda üniversite ö?rencileri örnekleminde psikometrik özelliklerinin incelenmesiyle kullan?ma sunulmuştur. Ölçek, tek boyutlu bir yapıda olup, bireylerin kendi dü?ünceleri veya eylemleri ile d?? dünya olaylar? arasında mant?ks?z ba?lar kurma derecesini de?erlendirmektedir.

Uyarlama çalış?mas?, ölçe?in Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirli?ini kan?tlamay? amaçlamış?, böylece **klınık psikoloji** ve psikiyatri alanlarında ?izotipal ki?ilik özelliklerinin taranması ve ara?tır?lması için sağlam bir araç sağlamıştır. Ölçek, 30 maddeden oluşmakta ve basit bir Do?ru-Yanlış derecelendirme sistemi kullanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Büyüsel Dü?ünce, ?izotipi, Bili?sel Çarp?tma, Ölçek Uyarlaması, Psikometri, Türk Psikiyatri Dergisi, Üniversite Ö?rencileri.

Yazarlar

E. Cem Atba?o?lu, C. Kalaycıo?lu, E. Nalçacı

Amaç

Büyüsel Dü?ünce Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerde mevcut olan **büyüsel dü?ünme** e?iliminin ?iddetini saptamaktır. Bu e?ilim, genellikle ?izotipal bozukluğun bili?sel-alg?sal belirti kümesi ile yakından ili?kilidir. Ölçe?in Türkçe'ye uyarlanması'nın özel amacı ise, Türk kültürüne özgü bir örneklem üzerinde ölçe?in psikometrik açıdan tutarlı ve geçerli bir şekilde uygulanabilirli?ini sağlamaktır.

Ölçek, özellikle **üniversite ö?rencileri** gibi genç yeti?kin popülasyonlarda, klinik öncesi veya subklinik düzeydeki psikopatolojik belirtilerin, özellikle de ?izotipal özelliklerin erken taranmasında ve akademik ara?tırmalarda kullan?lmak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, daha ileri düzeyde klinik de?erlendirme gerektirebilecek risk altındaki bireylerin belirlenmesine katkıda bulunur.

Yapı

Ölçek, adından da anlaşılabileceği üzere, **Büyüsel Dü?ünce** (Magical Ideation) yapısındadır. Büyüsel dü?ünce, ki?inin dü?ünceleri, hisleri veya eylemleri ile d?? olaylar arasında,

mant?ksal veya bilimsel bir ba? olmaks?z?n, nedensel ili?kiler oldu?una dair inançlar? ifade eder. Bu, telepatik yeteneklere inanmay?, kehanetleri ciddiye almay? veya nesnelerin sembolik güçlere sahip oldu?unu dü?ünmeyi içerebilir.

Bu psikolojik yap?, ?izofreni spektrumu bozukluklar?n?n bir boyutunu olu?turan **?izotipi** kavram?n?n merkezi bile?enlerinden biridir. Ölçek, bu bili?sel sapmalar? tek bir temel boyut alt?nda toplamaktadır. Maddeler, bireyin bu tür inançlar? ne ölçüde kabul etti?ini belirlemek üzere yapılandırılmı?tır.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe formunun **geçerlik** çal??malar?, 2003 tarihli uyarlama makalesinde detaylı olarak sunulmuştur. Geçerlik analizleri, ölçe?in gerçekten de büyüsel dü?ünce yap?s?n? ölçtü?ünü doğrulamak için çe?itli yöntemleri içermiştir. Genellikle bu tür uyarlama çal??malar?nda yap? geçerli?i, faktör analizi (tek boyutlulu?u destekleyen) ve e? zamanlı geçerlik (benzer veya ili?kili psikopatoloji ölçekleri ile korelasyon) yöntemleri kullanılır.

Özellikle, ölçe?in di?er ?izotipi veya psikotizm e?ilimlerini ölçen araçlarla pozitif ve anlamlı korelasyon göstermesi, onun yap? geçerli?inin önemli bir kanıtıdır. Üniversite öğrencileri örnekleminde elde edilen bulgular, ölçe?in Türk popülasyonunda da geçerli bir ölçüm aracı olarak kullanılabilirliğini ortaya koymuştur.

Güvenirlik

Türkçe formun **güvenirlik** de?erlendirmesi, ölçe?in zamana karşı tutarlılı?nı ve iç tutarlılı?nı incelemiştir. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in maddelerinin ne kadar tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtü?ünü gösteren Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı rapor edilmiştir. Yüksek bir Alfa değeri, ölçek maddelerinin homojen oldu?unu ve güvenilir bir toplam skor sağladığını gösterir.

Ek olarak, güvenilirlik çal??malar?nda test-tekrar test yönteminin de kullanıldığı varsayılmaktadır. Bu yöntem, ölçe?in farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermedi?ini belirler, ki bu da ölçe?in kararlılı?nı bir göstergesidir. Ölçe?in **psikometrik** standartlar? karşıladığı ve güvenilir sonuçlar sundu?u bildirilmiştir.

Faktör Analizi

Büyüsel Dü?ünce Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamasının faktör yap?s? incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda ölçe?in **tek boyutlu** bir yapı sergiledi?i tespit edilmiştir. Bu tek boyutluluk, ölçekteki 30 maddenin tamamının, temel olarak tek bir psikolojik yapıyı, yani büyüsel dü?ünceyi temsil etti?ini göstermektedir.

Bu sonuç, orijinal ölçeğin teorik yapıyla uyumludur ve araştırmacılara, ölçekten elde edilen toplam skoru, bireyin büyüsel düşünme eğiliminin genel bir göstergesi olarak yorumlanabileceği konusunda sağlam bir dayanak sunmaktadır. Faktör yüklerinin incelenmesi, maddelerin ilgili boyuta olan katkıları doğrulanmıştır.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Özgün dilinden Türkçe'ye çevrilmiş ve psikometrik özellikleri incelenmiştir.)

Format: Öz Bildirim Ölçeği

Maddeler: 30 Madde

Derecelendirme: Doğu-Yanlış (iki seçenekli ikili derecelendirme)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal İngilizce.

Popülasyon Grubu: Klinik Olmayan Yetişkin Popülasyon

Yaş Grubu: Genç Yetişkinler (Özellikle üniversite öğrencileri)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler örnekleminde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Bireylerin her bir maddeye "Doğu" veya "Yanlış" olarak yanıt vermesi istenir. Toplam skor, büyüsel düşünme eğiliminin şiddetini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Prototipal Kişilik, Bilişsel Çarpıtma, Psikometrik Özellikler, Geçerlik, Güvenirlik, Psikiyatri, Geçerlik, Güvenirlik, Ölçek Uyarlaması.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: E. Cem Atbaşoğlu

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yayın Adresi: Bilgi, 2003 tarihli makalede yer almaktadır (Türk Psikiyatri Dergisi).

Şzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama): 2003

Şzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için orijinal yayıncıdan ve uyarlama çalışması yapan sorumlu yazarından izin alınması gerekebilir. Akademik araştırmalarda genellikle ücretsiz olarak kullanılmaktadır.

PDF Erişimi: Ölçeğin tam metnine ve uyarlama çalışması detaylarına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir. Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: buyusel-dusunce-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Atbaşoğlu, E. C., Kalaycıoğlu, C., ve Nalçacı, E. (2003). Büyüsel Düşünce Ölçeğinin Türkçe formunun üniversite öğrencilerindeki geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 14(1), 31-41. Türk Psikiyatri Dergisi Arşivi: turkpsikiyatri.com

Büyüsel Düşünce Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Tek boyutlu ve 30 madde. Örnek madde: Bazı insanlar beni düşündüklerinde o insanların farkına varabiliyorum.